

**Skrytý vliv poslance Tomáše Úlehly v prostředí českého byznysu
vzbuzuje další podezření.**

**Manželka poslance operní pěvkyně Pavlína Úlehla Senić působí v představenstvu
společnosti ITC – Institut pro testování a certifikaci a.s.
spolu s osobami spojenými se solárním byznysem a zároveň jako asistentka svého
manžela v poslanecké sněmovně**

Poslanec Tomáš Úlehla letos v únoru vyšel vstříc provozovatelům solárních elektráren, když v parlamentu prosazoval, aby provozovatelé nemuseli nést náklady za likvidaci nefunkčních panelů. Následně se veřejně doznal k tomu, že prezentoval návrh přímo podnikatelů sdružených ve fotovoltaické asociaci. Mezi solárníky se však ocitla i jeho manželka, operní pěvkyně Pavlína Úlehla Senić¹. Ta se stala manželkou poslance v srpnu 2009, působí jako jeho asistentka v poslanecké sněmovně² a od listopadu 2010 vykonává bez odpovídající kvalifikace funkci členky představenstva společnosti ITC - Institut pro testování a certifikaci a.s.³ Firma ITC a.s. je od roku 2012 členem Československé společnosti pro sluneční energii (ČSSE)⁴ a člen její dozorčí rady Mgr. Heš od roku 2010 solární elektrárnu přímo provozuje⁵.

Firma ITC a.s. přitom vydává certifikáty i pro solární panely a její angažmá v ČSSE může vzbudit pochybnosti o nezávislosti, kterou je povinna dodržet s ohledem na podmínky stanovené Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ)⁶.

Firmu ITC a.s. původně založil stát. Na sklonku roku 1992 rozhodl o transformaci Federálního úřadu pro normalizaci a měření na akciovou společnost, čímž vznikla společnost ITC a.s. Už tehdy byli členy představenstva Ing. Jiří Heš a RNDr. Radomír Čevelík.

V roce 2000 stát společnost ITC privatizoval a to do rukou předem určeného vlastníka, kterým byla firma ITC – servis s.r.o., vlastněná rovněž Jiřím Hešem a Radomírem Čevelíkem.

Zápis z jednání valné hromady ITC a.s. z 8. 7. 1998 zmiňuje probíhající privatizaci společnosti a také dotaz dozorčí rady ohledně možného střetu zájmu - „Předseda představenstva vysvětlil na dotaz dozorčí rady nejasnosti související se zřízením a aktivitami obchodní společnosti ITC – servis s.r.o., zejména ve vztahu k možnému střetu zájmů vlastníků ITC - servis s.r.o.“, píše se v zápisu. Zápis však žádné další podrobnosti neuvádí. Privatizace proběhla formou přímého prodeje vládou, a to v březnu roku 2000 právě firmě

¹ <http://pavlinasenic.cz/>

² <http://www.psp.cz/sqw/detail.sqw?id=5516>

³ <http://www.itczlin.cz/cz/itc-akreditace>

⁴ <http://www.solarnispolecnost.cz/>

⁵ <http://obchodni-rejstrik.podnikani.cz/29196337/clearenergy-sro/>

⁶ <http://www.unmz.cz/urad/autorizace-r81>

ITC servis s.r.o. Heš i Čevelík už tehdy byli a stále jsou majiteli firmy ITC servis s.r.o., která dodnes vlastní privatizovanou ITC a.s.

Nyní jsou členy představenstva ITC a.s. Ing. Jiří Heš, RNDr. Radomír Čevelík, MgA. Pavlína Úlehla Senić a členy dozorčí rady Mgr. Jiří Heš, Magdalena Čevelíková a Ing. Petr Karlík.

Firma Institut pro testování a certifikaci, a. s. (ITC a.s.) se na svém webu prezentuje jako nezávislá zkušební, certifikační, kalibrační a inspekční společnost s mezinárodní působností poskytující odborné služby v oblasti hodnocení kvality a bezpečnosti produktů, certifikace produktů a systémů managementu a služby v oblasti technické normalizace.

Firma získala akreditaci od Českého institutu pro akreditaci, o.p.s., (ČIA), ve které Radomír Čevelík působí v dozorčí radě.⁷

(Pozn. ČIA byla jako obecně prospěšná společnost založena ministerstvem průmyslu a obchodu za působení ministra Karla Kühnla. Díky statutu obecně prospěšné společnosti se nachází zcela mimo běžný systém správních orgánů. Její činnost je přímo navázána na působení Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ)⁸. ČIA je povinna řídit se výstupy a normami tohoto úřadu a mimo jiné akredituje privátní subjekty k možnosti certifikovat na komerční bázi výrobky a služby na trhu EU.

Je diskutabilní, zda-li je vůbec možné pokládat vesměs komerční aktivity provozované za úplatu za veřejně prospěšnou činnost. ČIA nenaplňuje znaky obecně prospěšné společnosti, předmět její činnosti nepatří mezi standardní veřejně prospěšné služby, navíc ČIA předem určenou část výnosů za poskytované služby rozděljuje orgánům společnosti formou odměn. Přímá finanční motivace orgánů společnosti s ohledem na výnosy nemá u neziskových organizací typu obecně prospěšné společnosti obdoby. Spočítali jsme, že členové správní rady pobírají za účast cca 12.000 Kč měsíčně.

Dohled státu je velmi omezený, jeho vliv se ještě snížil za působení ministra Martina Kocourka, a to po změně zakládací listiny ze dne 31. 5. 2011. MPO tehdy rozhodlo jmenovat jednoho člena správní rady ČIA přímo, nikoli, jako tomu bylo dříve, na doporučení ÚNMZ, jehož činností a normami se ČIA o.p.s. musí řídit. Nyní je členem správní rady, dosazeným MPO, ředitel odboru zakladatelských činností a majetkových účastí MPO Ing. Josef Kubas. MPO se tak vyvázalo z povinnosti dosadit do správní rady experta na konkrétní problematiku z ÚNMZ a zvolilo cestu úřední univerzálnosti. Další dva členové jsou už od počátku existence ČIA jmenováni na doporučení svazů a sdružení sdružujících soukromé podnikatelské subjekty. Zástupci privátních firem tedy mají při hlasování většinu.

Tímto způsobem řízení se de facto MPO vzdalo svého vlivu v OPS a ponechalo rozhodovací i dozorovou činnost v rukách soukromých subjektů. Zcela nevyhovující statut OPS a princip volby orgánů společnosti má korupční potenciál a snižuje vliv státu. Orgány EU dohlíží na společnost sporadicky.)

⁷ <http://www.cia.cz/novinky/informace-z-cia/organy-cia.aspx>

⁸ <http://www.unmz.cz/urad/o-uradu>

Firma ITC a.s. akreditována Českým institutem pro akreditaci o.p.s. (ČIA o.p.s.) je od roku 2012 členem Československé společnosti pro sluneční energii (ČSSE)⁹. Mgr. Jiří Heš, člen dozorčí rady ITC, spoluvlastní firmu ClearEnergy s.r.o. provozující solární elektrárny. ITC a.s. zároveň certifikuje mimo jiné i solární panely různých výrobců a legalizuje tak jejich používání na trhu.

Československá společnost pro sluneční energii (ČSSE) se na svém webu prezentuje jako „sdužení právnických a fyzických osob, které zastupuje všechny subjekty, jejichž **zájmem je využívání sluneční energie**“. Mezi takové subjekty by však rozhodně nezávislá ITC a.s. patřit neměla. ITC přesto zřejmý střet zájmů popírá.¹⁰

ČSSE však sama ve svém programovém prohlášení zveřejněném na stejném webu uvádí, že jedním z jejích cílů je i **prosazovat zřízení akreditovaných certifikačních orgánů pro výroby i jakost v oboru zařízení pro sluneční energie**. Katalogizovat stávající instituce s oprávněním v certifikačních pracích v souladu s praxí EÚ¹¹. Web také uvádí, že Československá společnost pro sluneční energii **poskytuje svým členům mj. začlenění se do okruhu odborníků v oboru obnovitelných zdrojů energie a navázání osobních odborných a obchodních kontaktů**.¹²

Oproti tomu Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ) na svém webu zdůrazňuje nutnost zachování nezávislosti akreditovaných subjektů: „**Členství** autorizované osoby v organizaci podniků nebo **v profesních sdruženích** je možné pouze za předpokladu, že neohrozí podmínku nezávislosti a neexistence **jakéhokoli střetu zájmů**. **Autorizovaná osoba**, byť je financována prostřednictvím tržeb za své výkony firmami, které produkují výrobky nebo obchodují s výrobky, jež jsou předmětem posuzování shody, **nesmí od nich přijímat zvláštní výhody v obchodním či finančním styku, které by mohly tuto podmínku ohrozit**.“

Protikorupční organizace Růžový panter proto požádala ÚNMZ, aby případný střet zájmů společnosti ITC a.s. posoudil.

⁹ <http://www.solarnispolecnost.cz/>

¹⁰ Vyjádření ITC a.s. k dotazu ohledně střetu zájmů:

„Institut pro testování a certifikaci, a.s. (ITC) je členem Československé společnosti pro sluneční energii (ČSSE) od jara 2012. Cílem této společnosti (viz web <http://www.solarnispolecnost.cz/>) jsou:

- pořádání seminářů pro projektanty, státní úředníky, auditory, zaměstnance výrobních a obchodních společností
- pořádání odborných konferencí na aktuální témata ve spolupráci s domácími i zahraničními společnostmi a asociacemi
- předávání informací ze zahraničních výzkumných aktivit, konferencí a akcí řadovým členům ČSSE
- vydávání emailového Zpravodaje ČSSE, rozesílaného členům (informační servis)
- vydávání zpráv a článků v časopise Alternativní energie
- publikační činnost

Je zřejmé, že členství ITC v tomto sdružení není střetem zájmů a není ani v rozporu se zásadami pro autorizaci k činností při posuzování shody výrobků viz <http://www.unmz.cz/urad/autorizace-r81>“

¹¹ <http://www.solarnispolecnost.cz/cz/cile>

¹² <http://www.solarnispolecnost.cz/cz/clenstvi>

Závěrem k ITC a.s.:

ITC a.s. je zapsána na seznamu ústavů kvalifikovaných pro znaleckou činnost. Např. ve Zlínském kraji je takových subjektů celkem šest. Pět soukromých a jedna státní univerzita. ITC a.s. také bývá přizvána jako poradce hodnotící komise ve vztahu k veřejným zakázkám.

V roce 2012 se firma ITC a.s. ocitla v hledáčku britských investigativních novinářů, kteří se zaměřili na způsob certifikace zdravotnického materiálu v České a Slovenské republice¹³. Podle jejich tvrzení mj. i zástupci firmy ITC a.s. projevíli zářející ochotu upřednostnit zájmy firem nad zájmy pacientů¹⁴ a stavěli se vstřícným způsobem k zahájení testování náhrady kyčelního kloubu vyrobené v Asii, která měla být založena na produktu DePuy ASR XL Acetabular System, který byl již dříve prohlášen za nevyhovující¹⁵. Takový výklad firma ITC a.s. popřela¹⁶.

¹³ http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/zdravotnictvi/britsky-tisk-ceske-firmy-jsou-schopny-schvalit-pochybny-zdravotnickyy-material_249875.html

¹⁴ <http://www.telegraph.co.uk/health/healthnews/9626756/Faulty-medical-implants-investigation-Patients-health-put-at-risk-by-unscrupulous-EU-regulators.html>

¹⁵ <http://www.depuy.com/czprofessional>

¹⁶ Vaše zdroje informací, které používáte, jsou neúplné a neaktuální. Jak bylo prokázáno, k žádnému pochybení Institutu pro testování a certifikaci, a.s. nedošlo (viz např. Prohlášení Ministerstva zdravotnictví k této otázce v příloze). V případech, kdy harmonizovaná evropská legislativa stanovuje postup posouzení shody s účastí notifikované osoby, má výrobce nebo jeho zplnomocněný zástupce právo požádat o tuto službu notifikovanou osobu podle svého výběru. Podle zákona 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, v platném znění, je autorizovaná (notifikovaná) osoba „povinna uzavřít, na základě návrhu výrobce nebo dovozce, popřípadě jiné osoby, smlouvu o provedení úkonů podle stanoveného postupu posuzování shody, nebo mu do dvaceti dnů oznámit podmínky pro provedení těchto úkonů...“ Teprve po uzavření smlouvy následuje rozsáhlý a náročný proces posouzení shody, přičemž přijetí žádosti a uzavření smlouvy o posouzení shody (k čemuž mimochodem nedošlo) neznámá a ani nemůže znamenat, že posuzování shody bude zakončeno vydáním pozitivního osvědčení shody výrobku s požadavky příslušného právního předpisu. Závěrem procesu je buďto vydání certifikátu nebo odmítnutí jeho vydání. O tom, která z uvedených variant nastane, rozhodují vždy pouze objektivní zjištění notifikované osoby. Toto jsou naprosto základní předpoklady k pochopení problematiky a k jejímu objektivnímu posouzení vyplývající z platné legislativy EU a snadno dostupné v jakýchkoli veřejných informačních zdrojích (např. www.eur-lex.eu).

V tomto konkrétním případě novináři evidentně podcenili komplikovanost „vyšetřované problematiky“ a v kombinaci se zkreslenými stanovisky, informacemi vytrženými z kontextu a zcela mylně interpretovaným zjištěním porušili dle našeho názoru základy novinářské etiky, což - jak věřím - se v tomto případě nestane.

Místo vysvětlení inkriminovaných pasáží se firma ITC a.s. odvolává na stanovisko ministerstva zdravotnictví¹⁷.

Z doloženého stanoviska ministerstva zdravotnictví však vyplývá mnohem více znepokojivých informací. Např. to, že certifikační firmy, resp. notifikační subjekty, nemají jasně definovanou povinnost zaměstnávat zdravotnický vzdělaného odborníka, který bude schopen erudovaně posuzovat předložená klinická hodnocení a že v rámci EU může docházet za úplatu k opakovaným hodnocením výrobků shodných vlastností, které v minulosti byly

¹⁷ Prohlášení Ministerstva zdravotnictví České republiky k článkům uveřejněným v britském deníku The Daily Telegraph a v návaznosti také v řadě českých médií:

V nedávné době uveřejnil britský deník The Daily Telegraph sérii článků, které naznačovaly ochotu některých notifikovaných osob vydat certifikát pro zdravotnické prostředky bez řádného posouzení shody.

Přestože Ministerstvo zdravotnictví České republiky není designační autoritou tj. úřadem zodpovědným za jmenování a kontrolu notifikovaných osob, cítí povinnost se k dané záležitosti oficiálně vyjádřit.

Novinářky The Daily Telegraph, které se vydávaly za zástupce výrobce kyčelního implantátu, absolvovaly informační pohovor se zástupci české notifikované osoby - Institutu pro testování a certifikaci (ITC).

Na základě tohoto předběžného jednání se novinářky mylně domnívaly, že ochota ITC provést posouzení shody je spojena také s automatickým vydáním certifikátu.

České notifikované osoby mají dle ustanovení §11a, odst. 2, písm. a) zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky, ve znění pozdějších předpisů, povinnost vyhovět každému žadateli a jeho poptávce, a to buď uzavřením smlouvy o provedení úkonů v souladu se stanovenými postupy posuzování shody, a nebo oznámením podmínek pro provedení těchto úkonů.

V daném případě tedy ITC splnil svou povinnost, a to podáním ucelené informace o procesu posuzování shody a oznámením cenových podmínek pro realizaci dohodnutého postupu posouzení shody.

Předložení cenové kalkulace za posouzení shody však v žádném případě nepředurčuje pozitivní výsledek tohoto procesu.

Vzhledem k tomu, že ITC ani neobdržel žádnou technickou dokumentaci, nemohlo být posouzení shody kyčelního implantátu provedeno.

Nejvíce citované prohlášení zástupce ITC, že "jsou na straně výrobce, nikoliv na straně pacienta", bylo vyjmuté z kontextu. Část jednání, ze které byla citace vyňata, se týkala klinického hodnocení a povinnosti výrobce toto klinické hodnocení zajistit.

Reportérky zde navíc zneužily skutečnost, že zástupci ITC byli ochotni diskutovat o dané záležitosti v rodném jazyce novinářů.

Ministerstvo zdravotnictví by rádo upozornilo na skutečnost, že všech pět českých notifikovaných osob zabývajících se zdravotnickými prostředky, postupuje plně v souladu se směrnicí 93/42/EEC o zdravotnických prostředcích.

Neexistuje tedy žádný oprávněný důvod domnívat se, že by české notifikované osoby prováděly posouzení shody jinak, než ostatní notifikované osoby v Evropě.

Žádná z českých notifikovaných osob neslíbila vydání certifikátu na fiktivní kloubní implantát bez toho, aby byly splněny veškeré povinnosti výrobce zdravotnického prostředku.

Na závěr by Ministerstvo zdravotnictví České republiky rádo uvedlo, že přestože tato investigativní reportáž podávala informace zkreslené a neúplné, odkryla některé systémové problémy vycházející ze stávající evropské legislativy zdravotnických prostředků.

Česká republika bude v rámci nadcházejících jednání nad novou evropskou legislativou pro zdravotnické prostředky, jež byla nedávno Komisí zveřejněna, požadovat jednotná a výrazně přísnější pravidla pro činnosti notifikovaných osob v rámci EU.

Konkrétně bude Česká republika žádat o jasné definování povinností notifikovaných osob, jejich odměn a sankcí. Česká republika bude také požadovat zavedení jasné povinnosti notifikovaných osob zaměstnávat zdravotnický vzdělaného odborníka, který bude schopen erudovaně posuzovat předložená klinická hodnocení. Ministerstvo zdravotnictví České republiky tímto žádá kompetentní autority ostatních členských států o podporu výše uvedených požadavků.

Pro více informací kontaktujte Ministerstvo zdravotnictví ČR, tel.: 224 972 166

Odbor komunikace s veřejností, e-mail: tis@mzcr.cz

shledány jako nevyhovující. Toto je jistě problém legislativy Evropské unie, nikoli firmy ITC a.s., reportáž však poukazovala na to, jak je stávající systém zranitelný a zneužitelný.

Lze souhlasit s tvrzením, že reportáž neprokazovala v žádném případě to, že by dotazované společnosti jednoznačně slíbily schválení nevyhovujícího zdravotnického materiálu. Zarážející ovšem je, jakými vstřícnými vyjádřeními se stavěly k testování nevyhovujícího výrobku a jak neobjektivním způsobem se za tyto společnosti staví i ministerstvo zdravotnictví ve svém tendenčním vyjádření. Pokud ministerstvo tvrdí, že informace o tom, že „ITC a.s. stojí na straně firem a nikoli pacientů“, byla vytržena z kontextu, bylo by na místě kontext adekvátně objasnit, což se nestalo. Zrovna tak nemůže jako argument obstát tvrzení, že došlo ke „zneužití ochoty zástupců ITC a.s. diskutovat o dané záležitosti v rodném jazyce novinářů“. K tvrzení zástupce ITC a.s.: "Obvykle neklademe velké překážky při vydávání certifikátů. Když jsou problémy... snažíme se to vyřešit a dokončit" ministerstvo uvádí, že „část jednání, ze které byla citace vyňata, se týkala klinického hodnocení a povinnosti výrobce toto klinické hodnocení zajistit.“ Jak však toto tvrzení souvisí s výrokem zástupce firmy ITC a.s., ministerstvo nezmiňuje. Podstata reportáže tkví v tom, že firmy, mezi kterými byla zaznamenána i ITC a.s., se prezentovaly způsobem, který zpochybnil nezávislost a profesionalitu notifikačního orgánu.

Z jakého důvodu byla manželka poslance Úlehly magistra umění Pavlína Úlehla Senić jmenována vlastníky do představenstva certifikační společnosti ITC a.s. není známo.

Nevládní protikorupční organizace Růžový panter, o.s.

Dne 18. 8. 2013

